

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Vita S. Vuinoci Abbatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

VITA SANCTI VVINOCI ABBATIS, GRAVE,
TER ET DOCTE SATIS CONSCRIPTA: SED NO-

men Authoris vel ab ipso suppressum, vel à librario neglectum & omissum, MS. codex non habet.

PROLOGVS AVTHORIS.

CVM titulos olim maiorum copia honestauerit dicendi & fortia facta veterum in posteros non parum gloriose transmiserit: eo etiam exemplo plerique quos nostra ætas habet affectati, sanctorum facta virorum vel dicendo vel scribendo caelo nisi sunt æquare. Sic Severus Martinum, Fortunatus Hilarium, sicalij alios conscripsere, eosque in ornamentum Ecclesie dedere. Cumque in dicendo nihil minus à magnis oratoribus effecerint, nullo modo tamen (ut sine detrimento maiestatis eorum dixerim) virtutes sanctorum scriptis equare valuerunt. Et ne derogationis in tam præclaros Ecclesie Dei oratores arguar: idem ipsi vna mecum sentiunt: minus esse meritis sanctorum, omne quicquid dixerint. Nec mirum: Ad quorum enim nutum creatura, creatore disponente, naturam interdum ignorat, & elementa iussa sunt pati, in eorum laudibus oratorum linguam succubuisse parum est. Hæc idcirco diximus, ut tanto scribenti mihi ignoscat, quanto à magnis oratoribus minus habet ingenium, & coram quibus, ut ita dicam, nostra fordescit oratio. Sed ne me scribentem temeritatis accuset qui cunque ille est, causas scribendi præcognoscat: & tum demum vel accuset, vel ignoscat. Nam à fratribus cœnobij sancti Vuinoci, quorum charitate non parum iocundè refrigeratus sum, non sine confusione fateor mei, suggestum accepi, ut viram & actus memorabilis, quem præfatus sum, patris nouo stylo ex veteri sumpto cuderem, Ciceronis linguam in ore rustico querentibus. Quid enim? Satis mihi timebam patribus non parere, vicemque eis quibus multa debui, non reddere. Et quid agerem, qui multa debui exactus quod non habui? Hinc charitatem, hinc imperium illorum considerans, inter vtrunque politus: charitati vicem, imperio obedientiam debui. Cumque diuersus has in partes agrè spiritum traherem, & conatus sum posse, quæ non habui posse: venit in mentem os prophetae calculo de igne altaris sublato emundatum, & quod mirabilius est os asina: in verba distinctum. Proinde sanctus hic, quem laudare compellor, facile habet in apertione oris mei gloriosus fieri, qui cum voluit, mutorum linguas absolueret, primum habuit. Et quantum parum gloriosum sit diuina humanis laudari: habet tamen deuotio sancta laudis suæ præmium, negligentia periculum. deuotionis enim est, pie laudare: negligentia, non laudare. Et licet non sit speciosa laus in ore peccatoris: de negligentia tamen iudicabitur, si non conatur ut cunque mereri ut laudet. Precibus ergo patrum confusus, aggrediar opus quod iniungunt, obediendi scilicet deuotione, non scribendi præsumptione. Cumque extremam manum operi dederò, pensumque operis patribus reconfignauero: si quid manus nostra errauit, iubenti magis, quam obedienti lector imputare habebit: quia facile porio rem me in hoc opere scriptorem admittere potuerunt. Quia ergo non piguit magna iubere, nec me pudebit magnis parere, quamquam futuro operi longè viribus impar sim.

Vita sanctorum, Ecclesie ornamentum.

Cœnobium S. Vuinoci in castro Bergenii.

Esa. 6. Num. 22.

Ecc. 15.

VITA.

De beati viri natiuitate, & pro Christo peregrinatione. Cap. I.

BEATVS VVINOCUS in Britannie finibus ex nobilium virorum prosapia nascendi exordia sumpsit, sed nobilitatis titulum probitatis indole ornauit. Qui cum à prima aetate nouus virtutibus quasi semper inciperet, inter ipsa tamen primordia consummator apparuit: & in mundo positus, extra mundum fuit, & sub habitu seculi gessit militem Christi. Inter hæc stupebat in sinu suo Britannia ciuem suum peregrinari, & intra fines proprios nouis quotidie actibus exulare & morari. At qui mente iam à patria exularet, ut etiam corpore esset exul, non egrè operam dabat. Itaque ut alter Abraham, exire de terra & de cognatione

Nouëbris 6.

Magna persectro S. Vuinoci.

Gen. 12.

tione sua, meditatione versabat assidua. Porro succedentibus ad integrum votis, consilium inuenit res diu mente concepta & agitata. Habuit proinde in consortium suscipiendae peregrinationis coniuratos in Christi sacramenta tyrones, Quadanocum videlicet, Ingenocum, atque Madocum, genere quidem spectabiles, & vita probabiles. Hi vnâ cum beato Vuinoco rerum suarum onere expediti, patrio solo parentumque opibus exuti, ad currendam viam mandatorum Dei passibus fidei ducebantur, illud Apostolicum operum suorum vocabus clamantes: Non habemus hinc manentem ciuitatem, sed futuram inquirimus.

Quomodo hi quatuor sancti viri beato Bertino Abbati se subdiderint. Cap. 2.

Igitur post longa viarum spatia regioni tandè appulere Morinorum, vbi fama vulgante sanctorum hominum tunc florere religionem compererat. Per id tempus in ea Morinorum seu Taruanensium regione beatus Bertinus in ornamento Ecclesiae Dei erat lapis preciosus, in Sithiu monasterio merito & officio Abba. Hic sanctitatis suae aromata longè lateq; spirauerat, & in militiam Christi suo exemplo permultos inuitara atque pertraxerat: cuius laudabilia gesta nôsse qui velit, ex libello, quo eius actus plenissimè continentur, perspicuè discere poterit. Tanti ergo patris regimini viri illi, quos diximus, deuoto se obsequio subdiderunt, & egregium omninò duxere, ad doctrinam sancti animo peruigil pendere. Eorum verò laudabili deuotioni gratulans beatus Bertinus, sub norma pij patris Benedicti docuit eos ferre suauem iugum Christi: monasticisq; parere sanctionibus, & verbis & factis instituit. Cumque eos inter ipsa conuersionis primordia culmen perfectionis iam attigisse miraretur, locum eis, in quo singulariùs Domino vacarent, attribuit, utq; cellam illic sacris occupationibus congruentem extruerent, imperauit. Parent imperio, construendo incumbunt aedificio. Locus ille in Morinorum territorio situs, vsq; in praesentem diem mons sancti Vuinoci vocatur: vbi illi viri Dei aliquan diu degentes, & se mundo, & sibi mundum crucifixerunt.

De illustri viro Heremaro, largiente suum praedium sancto Vuinoco, ac de monasterij constructione in praedij possessione. Cap. 3.

Habebat tum sanè mater Ecclesia egregium membrum suum, virum illustrem Hermarum, tam opibus quam moribus praclarum. Hic pro adipiscenda in terra viuentium portione, Deo sanctoq; Vuinoco quoddam sui iuris obtulit praedium, quod Voromholt ab incolis vocitatum, vilitatissimum ad nos vsque seruat vocabulum. Adiacet ea possessio cuidam fluuiolo in Taruanensium & Flandrorum cõfinio, habetque pingue satis solum & fertile frugum. Eò autem Abbas Bertinus destinatis Dei famulis, operam dat construendis seruorum Dei habitaculis, in quibus & Christus in pauperibus charius exciperetur, & monasticus ordo secretiùs atque deuotiùs excoleretur. Viri ergò Dei, in militiam Christi succindi lumbos mentis, imperio se iubentis accommodant, iniunctumq; opus maturare contendunt. Feruet opus, surgit aedificia, instruantur xenodochia: ita vt breui absoluta & exaedificata illa domus Dei, facillè posset ab incolis honorem promereri. Sancti autem viri illi in labore manuum suarum adeò erant diuina gratia instructi, vt non sua, sed quae essent Iesu Christi, quarentes, aliorum salutem suam anteferre, & aliorum leuandis incommodis sarcientisque detrimentis sua lucra facere viderentur. Nihil enim in omni vita iucundius habuere, quam hospitum pauperum & peregrinorum commodis prospicere: eratque eis cor vnum & anima vna, & quod dici solet, erat alius alij dimidium anima. His ergò instrumentis in semetipsis templum spiritus sancti constructentes, vsq; ad finem vitae à rigore propositi nihil remiserunt.

Quomodo sanctus Bertinus post obitum trium praenominatorum virorum beatum Vuinocum gregi praefecerit monachorum. Cap. 4.

Porro post decessum trium sanctorum virorum, beatus Vuinocus superstes fuit: qui regularibus disciplinis apprimè imbutus, profecerat sanè in omnibus fidei doctrinis, proferens de thesauro cordis noua & vetera. Cumq; saepè memorati tres viri extremum clausissent diem, perpetuam translati in requiem, sanctus Bertinus virum Dei gregi monachorum voluit praesse, quippe qui iam humiliter subesse dicerat. Erat ille quidem antedictis tribus viris aetate minor, sed non inferior sanctitate. Adeò enim in praecedentium sanctorum vestigijs institit, vt in nulla cum virtute posse-

Cum tribus socijs peregrinatione suscipit.

Heb. 13.

Veniunt ad S. Bertinũ.

Vita eius habetur To. 5. Septemb. 5.

S. Vuinocus fit monachus.

Monasterij in Voromholt constructur.

S. Vuinocus praeficitur monasterio.

posteriorem Ecclesia miraretur. Non enim, ut dici solet, posterior currebat rota, sed præcurrens quosque in bonis actibus mature attingebat, illud Apostolicum & animo voluens, & opere complens: Quæ quidem retro sunt, obliuiscens, ad ea, quæ priora sunt, me extendens, ad destinatum persequor, ad brauium supernæ vocationis. An mihi eius iam prædicanda est humilitas & patientia? De quibus sanè quicquid dixerit, minus inuenietur, quam pro meritis tanti viri. Didicit ille mitis esse & humilis ab eo, qui dicit: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. & item: Qui maior est vestrum, erit minister vester. &: Qui se humiliauerit, exaltabitur. Egregium duxit subiectis sibi fratribus ministrare: quia nouit Christum non venisse ministrari, sed ministrare.

De mola ad orationem viri Dei diuinitus rotata. Cap. 5.

Hospitalitas in eo prompta fuit, quia charitas non ficta: adeo ut illum diem egregie lætum duceret, cum hospitem, immò in hospite Christum, suscipere meruisset. Quicquid operis aliorum manus vel arduum & graue refugiebat, impigrè ille & incunctanter arripiebat. In tantarum autem argumentum virtutum accessit ei à Domino gratia signorum, & qui paruulus in oculis suis fuit, gloriosus factus est per eum, qui dicit: Super quem alium requiescam, nisi super humilem, & trementem sermones meos? Et iam ultimo senio confectus, non fatiscens cauebatur ætatem: sed in emeritis artibus adhuc Christi militiam gessit, in eaque, licet corpore fessus, fortius pedem fixit, & virtute, qua potuit, ad erogandam familiæ Christi tritici mensuram fidelis dispensator incubuit. Sæpius autem illud Apostolicum animo reuoluens, Quinon laborat, non manducet: itemque illud Psalmographi: Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es & benè tibi erit: eisdem præceptis non solum affectu, sed etiam effectu paruit, atque labore manuù tam suis, quam aliorum, necessitatibus prospexit. Aptauit enim sibi molam quandam, (nimirum opus, in quo solet iniuriæ locus esse) quam subindè manibus versando, subindè quoque orando, suis pauperumque vtilitatibus inservire coëgit: & mirum in modum, cum vicissim operi succederet oratio, orationem diuina secuta est benedictio, qua illum celebrem reddidit. Deus enim parcere volens labori fessis suis, molam, quod dictu quoque mirum est, sua spontè fecit circumagi, consulens famuli sui & defessæ ætatis, & necessitati. Què mirabilem Deum in sanctis suis, qui in creaturarum ministerio sic ministris suis ministrat, ut etiam naturæ legem excedere compellat.

De curioso fratre calitis cæcato, sed per orationem sancti viri

illuminato. Cap. 6.

Id verò ille animaduertens, iam securus de labore suo, quippè qui Deum adiutorem experiretur, frustra se labori manum admouere existimabat, cum Deus illi suam admoueret: qui dat escam esurientibus, & implet omne animal benedictione. Itaque oculis & manibus semper in cælum intentus, pro collatis sibi à Deo beneficijs, cordis offert sacrificia: Interim fratres, qui labore manuum eius incunde resiciebantur, & alimentorum copiam, & in sene operis efficaciam mirabantur. Nec erat incerta suspicio, senem diuinitus adiuuari, cui & ætas prolixior, & ad occasum procliuior esset. Illis ergò admirantibus hinc copiam panis, inde imbecilla membra senis, vnus eorum curiositatem temeritate armavit, omnemque rei ordinem oculata fide explorare tentauit. Accedens ergò ad domum illam, vbi vir Dei & labori manuum, & orationi incumbebat, oculis ad foramen curiosè admotis, vidit molam, orante viro Dei, diuinitus moueri, atque farinæ copiam euomere. Sed ad eius intuitum solito cursu refrenato, mola immobilis mansit, moxque hominis temeritatem vltio diuina secuta est, quæ illum & humi prostrauit, & iusta cæcitate damnauit. Pœnam hanc immodicus quisque & temerarius maiestatis scrutator pertimescat, & à noxia curiositate respiceat. Plus enim velle sapere, quam oportet sapere, quid est aliud, quam despere? Ità enim quidam exciderunt à veritate, iustam in seipsis suæ temeritatis mercedem recipientes. Sed ad rem: Ille ergò frater tam visu, quam gressu orbatas, aliorum manibus reductus est; & qui in non sua plus, quam debuit, extitit curiosus, in suis manibus, quam oportuit, officiosus effectus est. Minus, inquam, officiosus, quia oculorum & virium officio destitutus. Altero autem die, quid viderit, quid ve peressus sit, ijs, qui aderant, indicauit: & ad virum Dei perductus, pedibus eius aduoluitur, se temerarium, se reum non sine

SURIUS

RVII
5

siue lachrymis fatetur. Nec res potuit reuocari in dubium, quam & cæcitas & pauor hominis demonstrarent. At seruus Dei condelet reo, fontemque illi misericordie aperit: condonat iniuriam, consignat eius oculos: dehinc orationis antidotum parat, visum cæcato reparat: & quàm facile ei fuit remittere iniuriam, tam non difficile est cæco visum instaurare. Itaque meror restituti fratris mutatur in gaudium, confusio in iubilum: tamque iucundum erat errati meruisse veniam, quàm cæcitatibus poenam euasisse.

De multimoda viri Dei deuotione, eiusque in Christo dormitione. Cap. 7.

Iohan. 1.
Virtutes S.
Vuinoci.

Psal. 141.

2. Cor. 2.

Sed ad alias viri Dei virtutes veniamus. Erat ille planè, vt de quodam in Euangelio Dominus dicit, verè Israëlita, & doli expertus. Iam mente Deum cernebat, à quo se dolebat in corpore peregrinari. Fidelis in domo Dei œconomus, plus amari studebat, quàm timeri: & ministrare potius, quàm aliorum ministerijs foueri: nec occasione regia nobilitatis, qua preclarè pollebat, cuiquam ferulis conditionis ad conuersionem venienti se anteponebat. Animo & vultu hilaris, fide robustus, spe lóganims, charitate diffusus: à dextris & à sinistris, armis iustitiæ munitus, nec prosperis efferebatur, nec aduersis deiciebatur. In consilio prouidus, in intercessione strenuus, sapientiæ sale conditus, lorica virtutum contra spiritalis nequitiæ instructus. His & id genus alijs virtutibus armatus, Dominica bella peregit, & vt vir fortis, principè huius mundi subegit. Cupiens verò dissolui, & esse cum Christo: Educ, inquit, Domine, de carcere animam meam ad cõsistendum nomini tuo. Eius autem desiderijs Dominus annuens, petitioni eius non defuit. Mittit Angelos, qui eum ad se euocet, donatium largitur merito militi suo, quod oculus non vidit, auris non audiuit, & in cor hominis non ascendit. Obijt octauo Idus Nouembris, atque in prædio, quod iam supra diximus Voromholt appellari, humatus est: regnante in perpetuum Domino nostro Iesu Christo: Cui est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Sequuntur miracula. Et primo de oratorio sancti concremato, sed sepulcro eius ab incendio diuinitus præseruato. Cap. 8.

Dan. 3.

Ignis non
audet appre-
pinquare le-
pulcro san-
cti Vuinoci.

Non multum temporis post excessum sancti viri effluxit, & res seculis inuisitata contigit. Quadam die cum Sol à meridiano seruore teperet, fratrumque caterua præfata in loco somno paululum indulgeret, ignis ex vicina domuncula flammam euomit, quæ proxima quæque ædificia exurendo absorbit. Nam & in ecclesia membrorum viri sancti seruatrice, toris regnavit habenis, nec furoris sui refrenauit impetum, donèc ad beati viri veniret tumultum. Vbi ex virtute Dei meritisque sancti naturam suam ignis ignorauit, eodemque in loco non sine miraculo inuentum longè refugit. Sicque exemplo trium puerorum rem contigit euenisse: sicut enim tunc in illis, ita & nunc ad sepulcrum sancti viri flamma vires perdidit. Exhinc omnibus igni absumptis cum fomes ignis defecit, flamma in se visa resedit. Tunc qui aderant rei nouitate perterriti, ad tumbam viri Dei concurrerant, vnde nihil aliud quàm penè adustam credebant. Sed res in admirationè verè est intuentium: quia sepulcrum sancti vnà cum adiacentibus sibi ornamentis inter medios ignes videbant intactum. Quod vt viderunt, pro cæteris damnis consolationem receperunt: quia in membris sancti incendia nihil valere, quæ in adiacentibus materijs nihil reliquerunt.

Quod inter manus baiulorum immobile manserit corpus sacrosanctum. Cap. 9.

Non vult
aliò trans-
ferri vir san-
ctus.

Placuit fidelibus, corpus sancti patris de proprio sepulcro leuare, & remotius ex iam vso oratorio transferre, donèc damna quæ ignis intulerat repararent, atque pristino itè loco illud restaurarent. Sed tam piæ intentionis affectum, diuina prohibuit virtus transire in effectum. Nam leuato sacrorum loculo membrorum, erat cernere immobilem fieri inter manus baiulorum. Sed dum quid facto opus esset anxie quærerent, tandem intellexere diuini non esse iudicij sacrosanctum corpus longius transferri. Et consilio accepto, opeteprecium censebant precibus à Deo obtinere, quod humanis viribus non valere. Nam dum in horto, qui fortè ecclesiæ adherbat, proponerent illud transferre, ad mouendum celerem mox effectum inuenere: leuantemque, præscripto in horto posuere. In quo loco in argumentum adhuc sanctitatis eius signa non defuere, quæ odore suo populos longè lateque contraxere.

De quodam meritis sancti reparato. Cap. 10.

Quia

Quia cœpi, loquar magnalia Dei. Quidā officio pedum mulctatus, capitis manu-
umq; tremore insuper damnatus, ad sepulcrum sancti, aliorum manibus venit.
Et mediantibus Dominicæ resurrectionis nocturnis vigilijs, precibus indulgens & la-
chrymis, pro recuperatione sui meritum expectabat sancti. Nec elusa est spes cōfra-
cti. Nam inter recitandum post nocturnas vigilijs Euāgelium, cæleste eidem adest re-
medium. Immenso quippè lumine circumdatus, quasi gēmas, igneas sagittas vtrinq;
singulis in auribus sensit vibrari. Erat cernere vtraq; ex aure sanguinis copiam fluxif-
se, officiumq; membrorum hominem recepisse. Sicq; fidem hominis medela sancti
non sefellit, quæ inopinata salute venit, impletumque est illud propheta: Tunc saliet
sicut ceruus claudus. Mox pro collato sibi diuinitus remedio, immēso exultauit gau-
dio, & pro recuperatione sui gloriam predicat sancti. Rei ordinē his qui aderant pan-
dir, noctemq; diemq; in laudes Dei expēdit. Perpēdite quæso in hoc miraculo, quā
celebris sit hic sanctus in populo, quā potēs miraculorū, quā efficax curationum.
Quanti putas gloriosior est in cælis, qui sic gloriosus est in terris? Certè pudorem no-
strum nullo modo excusamus, si talem habentes medicum agrotamus.

Quidā debilis & contractus curatur

Elia. 35.

De viro virtute sancti nullum post ruinam incommodum perpeffo. Cap. 11.

Virtus virtutem comitatur, & adhuc in sancto suo Deus glorificatur. Neq; silētio
est prætereundū, quicquid in sancto Dei est iocundum, quanquā ætas veterū
plura nobis inuideat, & pauca de plurimis futuræ ætati perspicua faciat. Gerardus
quidam comitatū gerens, Deo sanctoq; Vvino co adeo erat deuotus, vt impensas ma-
gna ex parte de collaboratu proprio, pro restaurando sancti viri administraret ora-
torio. Sed hęc boni viri industriam humani generis inimicus vidit, & amica sibi zelo-
typia inuidit, fraudisq; suæ commentis cœptum opus parat impedire, quod inuidus
non potuit non inuidere. Nam cuidam, qui consummando operi deseruiebat, præci-
pitū ex alto dedit, quem vitā finisse ipsa ruina suspicabile fecit. Sed virtus sancti frau-
dem elusit inimici. Nam post horā itā meritis sancti incolumis surrexit, vt non solum
nulla præcipitij damna sentiret, sed promptius, quā solebat, ad cœptum opus redi-
ret. Sicque ex hoc miraculo stupor simul & gaudium accreuit in populo.

Cadens a summitate templi non læditur.

*De præfati illustris viri Gerardi donatione, calicisq; vitrei conquis-
sati redintegratione Cap. 12.*

Postquā fama tanti miraculi ad præfatum illustrem Gerardum peruenit, magis
magisq; ipsum in amorem sancti accendit, adeo vt illum pro ea, quam habebat
deuotione, patrimonij sui donaret largitione. Cum omni nanq; integritate Spiriliacā
ei villam dedit, sumptuum etiam copiam adiecit pro construendo eodem in loco in
honorem sancti viri oratorio. Cui operi honestius maturando fratres de cœnobio
sancti viri euocantur, atq; industria eorum ad plenū omnia formabantur. Vita enim
eorum, doctrina & virtutibus egregia erat: ideoq; ad sententiam eorum facile omne
opus processerat. Quo in loco quadam die Dominica contigit ad cōficiendum cor-
pus & sanguinem Dominicum, calicem deesse: cumq; non parua sollicitudine super
hoc mouerentur, ne fortē hac sacrosancta die sacramentis Dominicis frustrarentur,
casu vitreum vas erat appositum, sed contractum. Quod quidam fratrū cum leuiter
aqua purgaret, inter lauandum paulatim resolidatur, sicq; mirum in modum diuino
ministerio aptatur: adeo vt etiam vsq; ad nostra tempora in similes vsus haberetur.

Illustris vir Gerardus reparat S. Vvini oratorium.

Vas contractum integratur.

De reliquijs sancti per incuriam perditis, gratia eius mirabiliter inuentis. Cap. 13.

Dies Rogationum aduenerat, populus cum precibus, reliquijs, & cambuca sancti
longius processerat, sed tardius solito monasterium repedauerat. Sed cum cir-
ca reliquias sancti negligentius quā oportuit ageretur, negligentia meritō dānum
meretur. Nam à fronte cambucæ particula auri cum reliquijs cecidit, atq; inuenien-
di se vestigia nulla reliquit, tantiq; perditio thesauri vsq; manē latuit. Manē autē factō
capicerius Ecclesiæ damnū rei publicē primū expertus, incredibili timore dirigit,
remq; fratribus retulit, si fortē huiusmodi damno conscientia alicuius subuenire pos-
set. Sed cum in hac re nihil in eorū conscientia perspicuum foret: tum etiā earundem
reliquiarum baiulus nil seiscitantibus satisfacere posset, via qua venerant ad requi-
rendum repedatur, sed quærentium labor frustratur. Res mira, tantæ desolationi di-
uina pietas subuenit, atque gloriam sancti in gloria sua palām fecit. Nam manum ca-
su ad capitū ducens capicerius, desiderio inueniēdi quod quærebatur est satisfactus,
quia

Dies Rogationum.

SURIUS
RVM
5

Inuentio
diuina gra
tia aliquot
reliquias
di per incur
riã prius de
peditur.

quia in eodem capitulo, quas quesuerat, reliquias est nactus. Sicq; præter spem inuenit, qui super inuentione earum ex integro diffidebat. Asseuerabat etiam coram, extra conscientiam suam rem euenisse, quia sibi cõsciũs non fuerat, vel se, vel quenquã mortalium rem super qua quæstio erat in capitulum suum deposuisse, eandem quoquẽ vestem nocte se exuisse, & manẽ rursũm induisse. Vndẽ non incerta erat suspicio, rem ob meritum sancti diuino geri imperio. Fratres verò super vitio incuriæ penitudinem ducti, & in reliquũ cautiore facti, Deum in sancto laudibus extulerunt, quem sigloriosum & in ipso & in omnibus sanctis intellexerunt.

De vitrea ampulla ad tumulum sancti post ruinam illæsa. Cap. 14.

Vincit materies stylũ & tempus, atq; impar est sermo miraculis. Nam antẽ diem clauso componet vesper olympo, quã poterunt sancti virtus & facta referri; tempori tamen & ingenio, dicẽdi æquabitur ratio. Ad memoriã sancti, oleum cum lumine perpetuabat, quod ampulla vitrea in vmbone pendens seruabat: quam Quadragesimæ diebus hora diei sexta contigit ruinam dedisse, & in aures circumstantium sonum ad eò inieçisse, vt in æstimatione esset omnium, muri corruisse arcum. A fratribus tum in orationem prostratis concurritur, vestigium ruinæ quæritur: erat enim æstimare rem non sine damno euenisse. Sed secũs ac putabatur res euenit. Nam ne ruinæ vestigia quisquam inuenit, quia virtus Dei in sancto suo id insigne facti dedit, ampullam vitream post ruinam tam sine sui contritione, quã sine olei effusione, ignorauit quippẽ vas olei inter ruinas læsionem: quia seruauerat illud sanctus hic in honorem. Libet hęc hoc facti intueri, in dilecto suo virtutem Dei. Quoniam sanctus iste quoad vixit in vase habuit oleum, hoc est in conscientia opus bonum, vas materiale cum oleo æquẽ materiali testimonio erat: vas, inquam, post ruinam non confictum cum oleo sine damno sui mirabiliter seruato. Sic sic quotidie inter ruinam iustus quisque seruatur. Iustus enim sepiẽs cadit & refurgit, at cum ceciderit non collidetur. Quia Dominus supponit manum suam.

Si luminari
um vñs ad
sepulcra san
ctorum Deo
esset ingra
tus, non vti
quẽ tantum
miraculum
fieret.

Prout 24.
Psal 36.

De piratarum in fines Flandriæ irruptione, sacriq; corporis translatione. Cap. 15.

Balduinus
Flãdrię Co
mes, cur di
ctus sit Fer
reus.

Flandria à
Danorũ mi
lite deçp
statut.

Corpus S.
Vuinoci Au
domaropo
lim transl
ferretur.

Balduinus
Caluus Flã
drię Comes
multis ca
stris Flãdri
am munit.

Carolus cognomine Caluus Francorum in sceptris imperium agebat. Balduinus eiusdem gener monarchia Flandrorum gloriosè pollebat, vir cuius ingenio & militia nihil in viris clarissimis preciosius vnquam habuit Flandria, cui ex occasione fortissimi animi cognomẽ accessit Ferreus, milite enim multo & militia de hostibus triumphare non parũm erat strenuus. His diebus mucro diuinẽ an imaduersionis de vagina sua eductus, circa marina maximè loca vlciscens frenã laxauit. merito enim sui erroris populus terrẽ id promeruit. Nam regia Danorum satellitem funestum de sinu suo euomuit, qui quæq; circuncircã gladio igneq; absorbuit, maximeq; in Flandrorum atq; Menepcorum confinio incredibili defauit exterminio. Vndẽ contigit sacrosanctum corpus beati viri de loco propria quietis Vuoromholt efferri, & ad Sithiu in ecclesiam beati Audomari transferri. Quo in loco, non infimo Audomarico lis honori fuit, donẽ pestis præfata Dei miseratione sopita quieuit.

De castris Bergas constructione, sacriq; corporis illò translatione. Cap. 16.

Successu intercã temporum surrexit in Flandria optimũ inter millia caput Balduinus cognomine Caluus, famam cum rebus peperit cui plurima virtus. Hic à progenitoribus Flandriæ monarchiam sortitus, tum faciliẽ habebat obuium sibi suisque consultum ire, tum & ingenio & armis diuina humanaque iura ex æquo librare. Qui suspicione eruptionis aduersẽ partis (quẽ iam post longum furorem vix quieuerat) ductus, fines Flandriæ faciliẽ vsque ad id temporis accessibiles & peruios hosti, castris muniãt, omnique in reliquum impugnationi clauserat. Tunc etiam locum Bergas dictum præsidio placuit munire, quod munitioni omni circunquaq; esset patriæ, vbi etiam ecclesiam construi fecit, quam titulo confessorum Christi Martini atq; Vuinoci insignitam perfecit. Animo insuper quiddam honestè vtile, & vtiliter honestum concepit, quod tam honestè quã vtiliter opere perfecit, sacrosanctum videlicet corpus beati Vuinoci illò transferre, vt Flandria vltteriũs secura laborum, tanto gauderet protectore. Tenebat ea tempestate sceptrã Francorũ Rex Carolus, quem dolo captiuauerat Heribertus. Quem præfectus Flandrorum monarches adiens (habuit enim apud ipsum plurimum posse) consilium animi sui Regis roborauit cõsilio, & magnificauit priuilegio. Nam mox vt animum Regis super præfati loci mentione conuenit, proprii sese voti compotem inuenit: quia super eodem loco priuilegium regale

regale facile obtinuit, affectusq; sui effectum autoritate regia promeruit. Tum de-
mum Sithiu perrexit ire quod iam vt diximus, timor hostilis sacrosancti Vuinoci
membra coegit transferri: Et licet arte qua poterant obnitentibus Audomaricolis,
sacrosanctum corpus abstulit, & ad locum Bergas, quod destinauerat, transfudit, quem
iam regali & priuilegio & munificentia, vt diximus, adeo ditauerat, vt eum Flandria
honestam sui partem hodie habeat. Acta est hæc translatio à Balduino cognomine
Caluo, Anno humanati Verbi nongentesimo, Caroli Regis, ab Heriberto Virmando-
rum postea capti, anno octauo, indictione tertia.

De corpore sacrosancto Vuoromholt deportato, & caeco illuminato. Cap. 17.

Fidelibus sanè Deo sanctoq; Vuinoco deuotis conuenit, sacrosanctum corpus san-
cti ad pristinam quietis locum Vuoromholt quorannis deportari, cum natale præ-
cursoris Christi annuus indicit cursus celebrari, quanquam nostra ætas ad deportan-
dum illud morem gerat, cum aduentum spiritus sancti Ecclesia solenniter celebrat.
Deportandi illo, quod diximus, sacri corporis dies illuxit, plebs non modica, inuitan-
te merito sancti, vnde cunq; confluit, visura gloriam Dei in gloria sancti sui. Nam in
magno grege confluentis eo populi, quidam Adalbertus cum vterino fratre suo Tan-
chrado pars erat populi: cum fratre, inquam, à primis cunabulis caeco: cæcitas enim
penè æquæua sedecim iam annos in homine æquauerat. Hic fide in spem recuperan-
dæ per sanctum sanitatis erectus, excubias noctis ante loculum sacri corporis longis
vigilijs trahebat, & indefessè vigil lumen, quod non habebat, quærebat. Et ecce res sol-
uentibus ora in laudes nocturnas fratribus, dormitans dormierat, vigilijs enim in lon-
gum continuatis lassescerat: moxq; in articulo quo oratio Dominica euangelij pro-
nunciationem præcesserat, senè canis iocundè respersum, splendè circumamictum
baculo nitentem viderat, hisq; verbis inclamantem audierat: Quid sopore & desidia
sopite deprimeris? Minimo insuper digito palpebras semiuigilantis adiecit ferire,
vtq; somno expersisceretur imperare. Hanc visionem inconditus mox expersifici
clamor sequitur, anhelantibus dehinc verbis sese percussum conqueritur. A circun-
stantibus accurritur, causa clamoris inconditi inquiritur: sed non egent doceri, qui-
bus res ipsa pro se loquitur. Nam erat cernere rem spectaculo noua & laude dignam,
oculos paulò antè cæci sanguine taboq; madere, cæcum se videntes videre. Animi
populorū stupore concutiuntur, gaudio eriguntur, & in laudem Dei præter iubilum
nihil erat audiri. Altera dies illuxit, populus reditum vnà cum sacris artibus matu-
rant: adolescens pridè illuminatus, loculo sancti Crucem præferrebat, & pro repara-
tione luminis non parùm Deo sanctoq; exultare habebat.

De caeca illuminata. Cap. 18.

Aliud, non dissimile huic miraculo, non dissimiliter cernentibus fuit spectaculo.
Quædam mulier emporio Furnesi oriunda, rebus paupercula, vtroq; oculorum
lumine orbata erat: cui cum cæcitas triennio consenuisset, eamq; medicorum manus
eisdem pisis rebus, quæ inopi fuerant, exhausisset, sed nihil remedij attulisset, animo
induxit sanctorum loca peragrarè, longeq; à melioribus medicis salutem expectare.
Et peragratis quaquaersum sanctorum cubilibus, tandem visere locum venit, quo
paulam membrorum sanctus Vuinocus elegit. Quæ luminare paruum, quo potuit
sumptu elaboratum, tulit, comitate secum duce viæ ad altare sancti venit, corpus hu-
mi, celo animum dedit, & ab hoc efficacissimo animarum corporumq; medico re-
medium quærit. Vix humi prostrata, orationem Dominicam perorauit, & ecce vota
sua præueniri diuina pietate sensit: humo resiliit, oculos aperuit, quos trima cæcitas
lumini clausit. Vespertina synaxis tunc à fratribus agebatur, res palam populo gesta
non parùm stupori habebatur. Mulier verò salutis suæ auctori grates non modicas
dedit, & quæ duce venit, ducè rediens nō quærit, altero duce veniens, se duce rediens.

De reo captiuato, meritis sancti liberato. Cap. 19.

Quædam ex familia Vuoromholtensi, quæ sancto viro attinebat, reipublicæ præfe-
ctus captiuatum loris adstrinxerat. Vbi cum omnem salutis spem exhaustam
haberet, hoc vnicum remedij credebat, in inuocatione huius sancti dies noctesque
perpetuare, & ab eo creptionem suam expectare. Ecce prima vigilia noctis cernit adesse
senem magno fulgore nitentem. Hic nitet, ille stupet, prorsus vterq; silet. Cumq; ali-
quandiu in hoc lux, in illo stupor, in vtroq; esset silentium, cum sene lux abiit, captiuo
crepto venit, nam vinculis manuum pedumq; expeditus, libertate eundi quod voluit

M est

S. Vuinoco-
nalterium
apud Audomari-
opolis.

tanos.
Transfertur
rursus co-
pus eius Ber-
gas.

Hunc Caro-
lum simpli-
cè Gallitici-
pites vo-
cant.

Quorannis
fit processio
cū sacro cor-
pore in Vuo-
romholt.

S. Vuinocus
dormienti ce-
co apparet.

Cæcus me-
ritus sancti
viri videt.

Cæca videt.

Captiuus
quidam meri-
tis sancti à
vinculis ab-
soluitur.

SURIUS

RVII
5

Captivus
quidam m. Cr.
tis sancti à
vinculis ab-
solutur.

est postus: claustris apertis egreditur, viam quæ Vuoromholt ducit ingreditur. Nec morâ, nec requies, ad præfatû locum festinatò peruenit, ereptori suo gratias de- dit, ereptionis suæ ordinem cunctis palàm fecit. Testabatur etiam profugo prosperos ad votum successus arrisissè, nec feram nec hominem, quod faciliè nocturnis pro- fugis timori esse solet, obuuium habuissè.

Item de quodam captiuo virtute sancti erepto. Cap. 20.

Aliud alio tempore nec dissimile miraculum hoc auctore gestum, ex scriptis fi- lura ætas habeat manifestum. Adalardus quidam erat, non infimum ex fami- lia præfati confessoris caput, villam vocabulo Suinesela mansionem habebat, famu- los ipse famulus plures possidebat. Quorum pleriq; fugam noctû capere, Boloniam parant tendere. Erat tunc temporis eisdem Boloniæ partibus quidam Mirolfus prauipotès, rebus pauper, alieni appetens. Qui præfatos fugitiuos facit sibi captiuos, auaritia & ipse captus, seruans eos cismarinis vendèdos negociatoribus. Adalardus quem præscripsimus suos è vestigio insequitur fugitiuos, eos apud Mirolfum reperit captiuos, virum conuenit, suos publicis legibus repetit. At ille insanire, Adalardum equè concaptiuare, vinculis pedicisque damnare, postremò omnia quæ reorum sunt in ipsum intentare. Sed magis ille reus, quàm qui sine crimine læsus. Nocens ille vin- cula, innocens iste preces ingeminat, preces inquam, quibus beati Vuinoci nomen interdiu noctuquæ frequentarat. Neque fieri potuit in inuocatione nominis sui, pie- tatem sancti deesse, qui multoties antequàm inuocetur solet adesse. Nox media ad- uenerat, homines sopor altus habebat, catenatus etiam ille somnum ceperat, sed in somno salutem sibi iamiamquæ aduentare senserat. Viderat enim senem canitie iocunda caput reppersum, virgam manu præferètem, quem vidisse salus & gaudium vi- dentis fuit. Nam somno excitatus, vincula colli ferrea cum manicis & compedibus æquè ferreis tum gremio cecidisse, tum claustra custodiæ suæ videt patuisse. Sicque liber vinculorû, securus sui, dum desinit esse captiuus, incipit esse fugitiuus, reliquum noctis indulgens fugæ, & per palustria viæ cõsulens vitæ. Nam palustria loca octò ferè miliarijs continua ingressus, felices adeò abeundi habuit successus, vt aqua quæ pa- ludibus deesse non solet, plantis paludem ingredientis deesset. Sicquæ exemplo Isra- ãlitiçi populi res gesta est: sicut enim illi fugienti maria, sic isti æquè fugienti celsère palustria. Perpende prudens lector in vno eodemquæ homine duplex miraculum: Hinc vincula sine manibus dissoluta à manibus pedibusquæ captiu: hinc loca palu- stria solidata sub pedibus fugitiui. Euadens itaque homo captiuitatis suæ periculum, post multa deuia sancti intrat oratorium. Hoc auctore, se ereptum clamat, Deo gra- tes, populo spectaculum ingeminat.

Eccè quo-
modo san-
ctos non la-
teat quãdo
inuocatur.

Vinctus à
carenis &
cõpedibus
absolutur.

Sicis plan-
tis idem ob-
ambulat lo-
calustria.

Sancti in
mèbris suis
defunctis
quomodo
viuant.

Mulier cæ-
ca videt.

Vouet san-
cto perpe-
tuum famu-
latum.

De muliere à natiuitate cæca coram ipsa sancti illuminata. Cap. 21.

Santum hunc in artibus suis defunctis viuere, plura adhuc documèta sunt, quan- quàm compendij gratia ad finem festinet oratio. Annuus indixit recursus sacro- sanctum corpus sancti Vuoromholt deportari, cum aduentus spiritus sancti solènter solet celebrari. Accurrit populus, properat sine nomine vulgus. Habebat enim sum- mè festinum patrocinia sancti ire comitatum. Mulier cæca à natiuitate populo se immiscuerat: tandemquæ ad locum destinatû populo eneçta magis quàm adducta peruenerat, & indice strepitu populi, prope ipsana accessit sancti. Cuius gemina cæcitas tunc præsentibus tam spectaculum quàm compassionem suscitauit. Et pro recuperatione ipsius, hinc preces, hinc vox fundit, tum recursum sui annum, tum dona etiam annua spondent. Inde preces iterant, voces & vota frequentant, adeò vt voces fratrum in synaxi psallètiùm vincerent. Sed & cæca mulier lachrymis indulget & precibus, precum suarum mox lætificanda effectibus. Quid plura? Sanguinem or- bes oculorum euomere, nec minùs quàm pressi copiam lactis. Cerneres cæcam ca- citate vsque ad id informem, perspicuam videndi accepisse formam, & in miraculo visibili erat mirari medicum inuisibilem. Sed primùm nouitate rei mulier concussa humi æquatur, dehinc tam cõfortata quàm illuminata in pedes constitit, perpetuos quoad viueret famulatus sancto vouit, quosquæ vouit adeò exhibuit, vt in obsequio sancti viri, contritione carnis & spiritus senesceret, & ad exitum vitæ, cursum ab hac intentione non resisteret. Hęc de viro sancto dicta sufficiant, quanquàm signorum ipsius materies omnem stylum exuperet, miraculisquæ eius omnis sermo inferior sit. Nec credi non debet in artibus suis defunctis ipsam adhuc viuere, cui olim in terris viuenti Christus fuit viuere. Pro nobis oret hic sanctus, sub quo Flandria floret: Scri- bentem simul respiciat atque legentem, Amen.

M A R.